

Urząd Miejski w Gliwicach
Sekretariat Biura Rady Miasta
data wpływu: 9-04-2026
L/M

DRUK NR

429 / 2026

PROJEKT

Nr korespondencji SOD

**UCHWAŁA NR.....
RADY MIASTA GLIWICE**

z dnia 2026 r.

w sprawie nadania nazwy skwerowi zlokalizowanemu na terenie miasta Gliwice

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) na wniosek grupy radnych

**Rada Miasta Gliwice
uchwala co następuje:**

§ 1. Nadać nazwę „Karła Schabika” skwerowi zlokalizowanemu na terenie miasta Gliwice, usytuowanemu na działkach nr: 1344, stanowiącej własność gminy Gliwice, w użytkowaniu wieczystym Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach oraz 1347/1, stanowiącej własność gminy Gliwice, w obrębie ewidencyjnym Nowe Miasto, na rogu ulic Tadeusza Kościuszki i Zawiszy Czarnego, oznaczonemu w załączniku do niniejszej uchwały kolorem żółtym.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

[Signature]

Andrzej Mainuschi-Bukl

Judka Agnieszka

Katarzyna Ujma-Wprowa

Andrzej Chodorowski

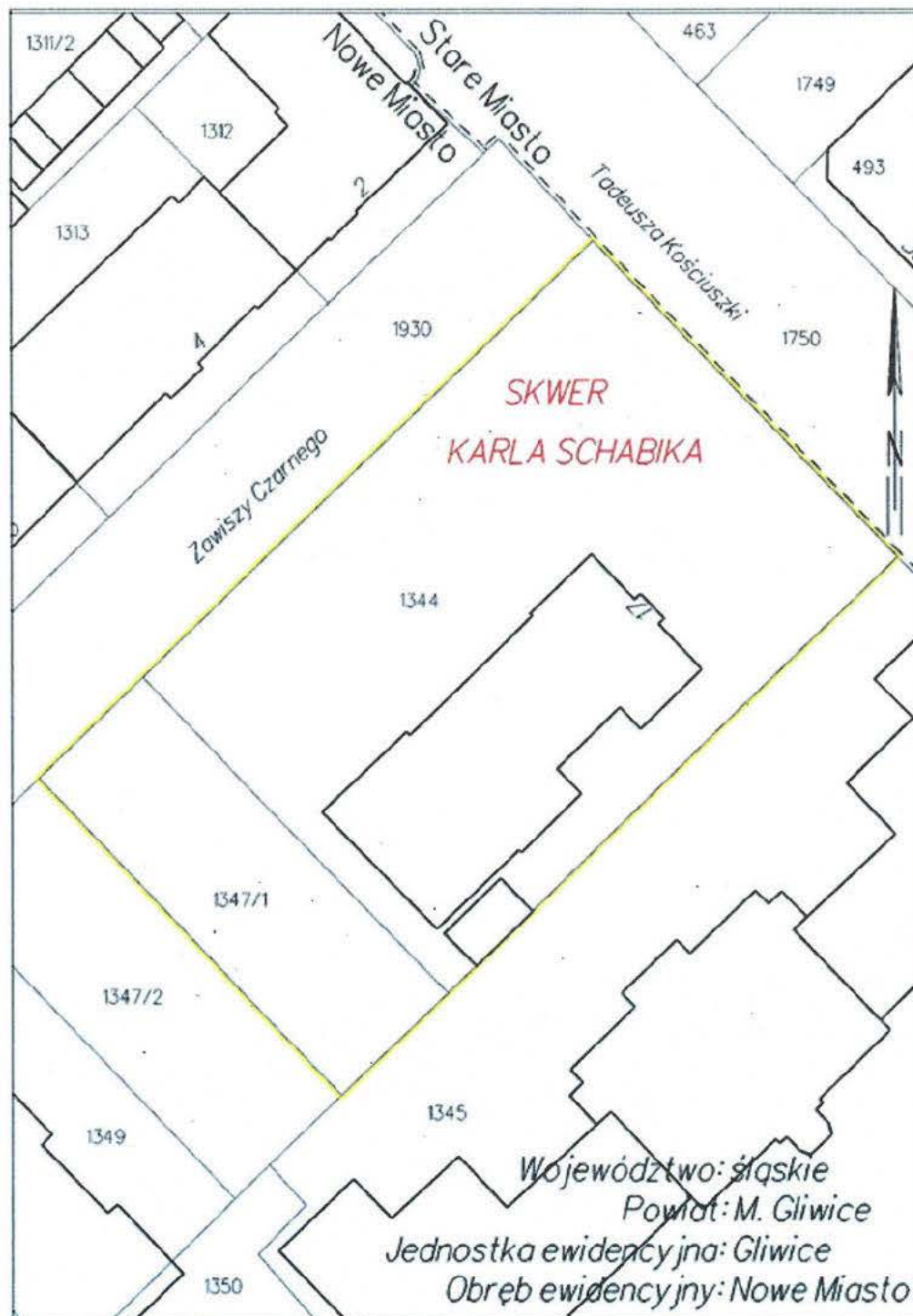
Marek Kozłowski

Krzysztof Soma

Załącznik do uchwały nr

Rady Miasta Gliwice

z dnia.....2026 r.

Uzasadnienie

Nadanie nazwy „Karla Schabika” skwerowi zlokalizowanemu na terenie miasta Gliwice, usytuowanemu na działkach nr: 1344, stanowiącej własność gminy Gliwice, w użytkowaniu wieczystym Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach oraz 1347/1 stanowiącej własność gminy Gliwice, w obrębie ewidencyjnym Nowe Miasto, na rogu ulic Tadeusza Kościuszki i Zawiszy Czarnego, ma na celu upamiętnienie osoby mającej znaczący wpływ na charakter urbanistyczny Gliwic.

Karl Schabik był jedną z postaci, które wywarły decydujący wpływ na obecny kształt miasta Gliwice. To właśnie z jego pomysłów, kompleksowych rozwiązań i dalekowzrocznej wizji rozwoju miasta, korzystają współcześni mieszkańcy, architekci i urbaniści. Koncepcje Karla Schabika znalazły swoją kontynuację po II Wojnie Światowej, a obecni mieszkańcy Gliwic polubili, zaakceptowali i doceniają dzielnice, które stworzył.

Na spotkania prezentujące rozwiązania architektoniczne Schabika przychodzi wiele osób, które albo osiedliły się w Gliwicach po II Wojnie Światowej albo są potomkami takich osób. Niegdysiejszy miejski radca budowlany jest nieoficjalnym symbolem gliwickiego układu urbanistycznego.

Uzasadniając potrzebę upamiętnienia Karla Schabika warto przytoczyć słowa zamieszczone na oficjalnej stronie Muzeum w Gliwicach: „Rozwój przestrzenny Gliwic przypadający na lata 1919-1939 był bezsprzecznie procesem decydującym o przyszłości miasta. Nie tylko liczba, ale i nowa jakość architektoniczna wznoszonej w tym czasie zabudowy budzi podziw. Budynki osiedli mieszkaniowych zrealizowanych za kadencji Karla Schabika są cenionym i poszukiwanym przedmiotem gliwickiego rynku nieruchomości. Mieszkańcy tych terenów podkreślają przyjazną człowiekowi skalę architektoniczną, malowniczość otoczenia, dobre nasłonecznienie i dużo obszarów zróżnicowanej zieleni. Dodatkowym atutem jest obecnie stosunkowo niewielka odległość do centrum miasta i ośrodków zatrudnienia. Można więc stanowczo powiedzieć, że w przypadku gliwickich osiedli mieszkaniowych dominująca idea „miasta-ogrodu” osiągnęła długotrwały sukces, a jej podwalin należy się dopatrywać właśnie w decyzjach budowlanych Schabika. Koncepcje urbanistyczne wprowadzone przez Karla Schabika stanowią dziś nierozzerwalny element lokalnej polityki przestrzennej. Na ile świadomie realizowano po 1945 r. pomysły Schabika – trudno znaleźć jednoznaczną odpowiedź. Przecież przez dziesięciolecia jego nazwisko nie było wymieniane i poza nielicznymi artykułami pojawiającymi się pod koniec lat 90-tych ubiegłego wieku, postać ta nie doczekała żadnej formy upamiętnienia. Tak samo trudno dziś jednoznacznie określić, w jakim stopniu umiejętności projektowe samego Schabika zadecydowały o takim przebiegu rozwoju przestrzennego. Zarówno poprzez działalność czysto projektową jak i administracyjną, przyczynił się do zakończonego sukcesem procesu przekształcenia miasta w nowoczesną i spójną przestrzeń urbanistyczno-architektoniczną. Można powiedzieć, że tym kim dla Paryża był Haussmann, tym dla Gliwic – Karl Schabik”.

Karl Schabik urodził się 31 października 1882 r. w Głubczycach, a zmarł 30 listopada 1945 r. w sowieckim łagrze w Woroszyłowsku. W Głubczycach ukończył szkołę powszechną i Królewskie Gimnazjum Katolickie. Na studia wyjechał do Charlottenburga (obecnie dzielnica Berlina), gdzie w 1879 r., z połączenia Berlińskiej Akademii Budowlanej i Królewskiej Akademii Przemysłowej, powstała Królewska Wyższa Szkoła Techniczna. Studiował budownictwo i architekturę, a w 1906 r. uzyskał dyplom inżyniera. W czasie I Wojny Światowej, w 1916 r., został skierowany na front. Za udział w walkach otrzymał po latach Krzyż Honorowy dla Walczących na Froncie. Po wojnie na krótko osiadł w Siegburgu, mieście na południu Nadrenii Północnej-Westfalii i stamtąd kandydował na stanowisko radcy budowlanego miasta Gliwice. Na posiedzeniu gliwickiej rady miejskiej 22 maja 1919 r. został wybrany na ten urząd.

W 1919 r. zamieszkał w Gliwicach, gdzie także założył rodzinę. Był praktykującym katolikiem, który zaangażował się w życie parafii Wszystkich Świętych. Był również aktywnym członkiem rady parafialnej. Należał do Niemieckiej Partii Centrum - konserwatywnego ugrupowania będącego polityczną reprezentacją katolików.

W okresie międzywojennym, kiedy Schabik kierował miejskim urzędem budowlanym, zrealizowano większość najbardziej spektakularnych inwestycji, które nie tylko zwiększyły komfort życia w mieście, ale i uczyniły z Gliwic ośrodek prawdziwie wielkomiejski. W 1932 r. wybrano go na kolejną kadencję. Od 1930 r. był wiceprzewodniczącym Stowarzyszenia Muzeum Górnośląskiego w Gliwicach i przewodniczącym Związku dla Sztuk Pięknych na Górnym Śląsku.

Po przejściu władzy przez nazistów w 1933 r. pozostał w zarządzie miasta, jednak nie wstąpił do NSDAP, ani do żadnej z organizacji afiliowanych partii narodowosocjalistycznej. Od momentu rozwiązania się Niemieckiej Partii Centrum w lipcu 1933 r. pozostał bezpartyjny.

W latach trzydziestych koordynował prace budowlane mające włączyć Gliwice w nowoczesne ciągi komunikacyjne, takie jak chociażby budowa odcinków planowanej autostrady Wrocław-Bytom i nowy kanał transportowy.

Swój urząd sprawował przez 26 lat. Nie opuścił miasta przed wkroczeniem Armii Czerwonej. 8 lutego 1945 r. został aresztowany przez NKWD. Zesłano go do obozu pracy w Woroszyłowsku (obecnie Ałczewsk w Ukrainie) w Donieckim Zagłębiu Węglowym, skąd już nie wrócił. Miejsce jego pochówku pozostaje nieznane.

Alijo Meinesch-Beli

Duda Agnieszka

Katarzyna Ujma-Wyszomir

Andrzej Chudorowski

Marek Piorek

Krzysztof Sowa